

Załącznik nr 8

Badania zostaną podzielone na osiem etapów (patrz rysunek 1). W sumie ich realizacja potrwa trzy lata. W pierwszym etapie zostanie przeprowadzone badanie jakościowe. Badanie zostanie zaaranżowane jako seria wywiadów w grupach fokusowych kobiet i mężczyzn (wydzielonych i mieszanych). Celem tego etapu będzie zebranie danych niezbędnych do opracowania instrumentów pomiarowych (umiejętności i zachowań finansowych) oraz materiału edukacyjnego. W szczególności badanie jakościowe będzie miało na celu poznanie języka charakterystycznego dla danej płci, czyli języka, którym posługują się kobiety i mężczyźni w konfrontacji z zagadnieniami finansowymi.

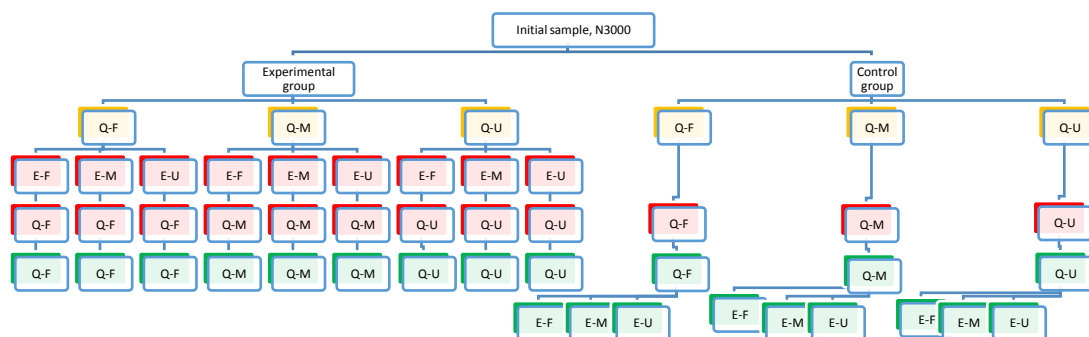
W drugim etapie projektu na podstawie wyników badania jakościowego zostaną opracowane instrumenty mierzące alfabetyzm finansowy i zachowania finansowe. W pierwszej kolejności zespół badawczy utworzy wstępną baterię pozycji tworzących skale pomiarowe, równoważne pod względem merytorycznym, w obu wersjach językowych (tj. żeńskiej i męskiej). Zakładamy również, że możliwe będzie zaprojektowanie trzeciego zestawu pozycji pomiarowych odzwierciedlających wersję językową nieokreśloną pod względem płci (niezdeteminowaną ze względu na płeć). Następnie przeprowadzone zostanie badanie pilotażowe na próbie studentów, pozwalające sprawdzić, czy zaprojektowane pytania kwestionariuszowe są zrozumiałe i czy pozwalają na rzetelny pomiar badanych zjawisk w reprezentatywnej próbie Polaków.

W trzecim etapie zostanie zaprojektowany krótki materiał edukacyjny w formie „czytanki” lub prostej edugrafiki. Treść materiału będzie nawiązywać do treści skal alfabetyzmu finansowego i zachowań finansowych i zostanie opracowana w dwóch wersjach: z użyciem języka kobiecego i języka męskiego. Zakładamy również, że możliwe będzie zaprojektowanie materiału edukacyjnego w wersji językowej nieokreślonej przez płeć. Celem jest zbadanie, czy język zależny od płci wpływa na skuteczność edukacji finansowej (w zakresie alfabetyzmu finansowego i zachowań finansowych). W momencie konfrontacji z materiałem edukacyjnym badani zostaną losowo przydzieleni do grupy eksperymentalnej i kontrolnej. Grupa eksperymentalna będzie wystawiona na edukację finansową przed drugą falą badania (patrz etap czwarty opisany poniżej), natomiast grupa kontrolna będzie wystawiona na edukację finansową dopiero po trzeciej fali badania (szczegóły: patrz schemat 1).

W czwartym etapie badania po raz pierwszy zostanie przebadana próba reprezentatywna dla populacji dorosłych Polaków. Wyniki badania posłużą do rygorystycznej walidacji oryginalnych skal opracowanych do pomiaru alfabetyzmu finansowego i zachowań finansowych, a także do zbadania ich rzetelności. Wyniki te posłużą do zbadania związku języka z alfabetyzmem finansowym i zachowaniami finansowymi. Respondenci otrzymają bowiem losowo kwestionariusz zaprojektowany w jednej z trzech wersji językowych: kobiecej, męskiej i nieokreślonej pod względem płci. Następnie, w piątym etapie, po trzymiesięcznej przerwie, respondenci z grupy eksperymentalnej zostaną poddani ekspozycji na materiał edukacyjny („czytanka” lub edugrafika), po czym nastąpi ponowny pomiar alfabetyzmu finansowego i zachowań finansowych w całej próbie badawczej bezpośrednio po zakończeniu edukacji finansowej oraz jeszcze raz po trzech miesiącach w celu sprawdzenia trwałości efektów edukacyjnych (szósty etap). W momencie konfrontacji z materiałem edukacyjnym respondenci zostaną losowo przydzieleni do grup eksperymentalnych i kontrolnych, co pozwoli na

zbadanie roli języka związanego z płcią dla alfabetyzmu finansowego i zachowań finansowych. Rysunek 1 ilustruje przypisanie respondentów do różnych grup eksperymentalnych i kontrolnych oraz do różnych wersji językowych kwestionariusza i materiałów edukacyjnych w czwartym, piątym i szóstym etapie badania. Pokazuje, że respondenci zostaną najpierw losowo przydzieleni do dwóch szerokich kategorii: grupy eksperymentalnej, która zostanie poddana edukacji finansowej na krótko przed drugą falą badania, oraz grupy kontrolnej z listą oczekujących (zrównoważonej pod względem płci), która zostanie zaproszona do udziału w tych samych działaniach edukacyjnych, co grupa eksperymentalna, jednak po trzeciej fali badania. W ten sposób badanie spełni wymogi badania z listą oczekujących (porównanie z listą oczekujących) i wszyscy uczestnicy będą mieli szansę skorzystać z programu edukacyjnego. Grupy kontrolne z listy oczekujących są stosowane w celu uniknięcia problemów etycznych, które wynikają z odmowy niektórym uczestnikom dostępu do interwencji (w tym przypadku edukacyjnej).

W siódmym etapie dane zebrane za pomocą kwestionariusza zostaną przetworzone przy użyciu odpowiednich narzędzi statystycznych i ekonometrycznych (badanie ilościowe) w celu zbadania roli języka zarówno dla alfabetyzmu finansowego, jak i zachowań finansowych. W ostatnim etapie przygotowane zostaną trzy artykuły naukowe podsumowujące wyniki projektu.

Legenda:

Q-F – kwestionariusz w języku specyficznym dla kobiet; Q-M – kwestionariusz w języku specyficznym dla mężczyzn; Q-U – kwestionariusz niezdeteminowany ze względu na płeć; E-F – materiał edukacyjny w języku specyficznym dla kobiet; E-M – materiał edukacyjny w języku specyficznym dla mężczyzn; E-U – materiał edukacyjny niezdeteminowany ze względu na płeć

Żółte prostokąty – pierwsza fala sondażu; czerwone prostokąty – 2nd druga fala sondażu; zielone prostokąty – 3rd trzecia fala sondażu

Schemat 1: Projekt badania sondażowego z eksperymentem wykorzystującym edukację finansową